Press Release

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
โทร. 0 2281 7582 อีเมล pr@nesdc.go.th
สภาพัฒน์

เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2569

การนำเสนอภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2569 พบความเคลื่อนไหวสำคัญ ได้แก่ สถานการณ์การจ้างงาน และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ดีขึ้นเล็กน้อย ขณะที่อัตราการว่างงาน หนี้ครัวเรือน (ไตรมาสสอง ปี 2569) การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคแย่ลง นอกจากนี้ ยังมีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมที่น่าสนใจ 3 เรื่อง ได้แก่ (1) Fertility Tourism กับตลาดการท่องเที่ยวในประเทศไทย (2) กากอุตสาหกรรม : จากของเสียในโรงงานสู่ต้นทุนที่สังคมต้องร่วมจ่าย และ (3) นโยบายที่อยู่อาศัยจะเปลี่ยนไปอย่างไร เมื่อการเช่ากลายเป็นวิถีชีวิต รวมทั้งนำเสนอบทความเรื่อง PISA 2025 กับการอ่านของเด็กไทย

แรงงาน การจ้างงานเพิ่มขึ้น ผู้มีงานทำมี 42.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยมาจากภาคนอกเกษตรเป็นหลัก **อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.02** เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.76 ในช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือมีผู้ว่างงาน 4.3 แสนคน ส่วนใหญ่เคยทำงานมาก่อน ค่าจ้างที่แท้จริงลดลงร้อยละ 3.27 **ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ** คือ (1) **ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรยังคงต่ำเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น** ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการผลิตพืชมูลค่าต่ำและการใช้เทคโนโลยีที่ยังไม่แพร่หลาย จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงเครื่องจักรผ่านการใช้ร่วมกันในรูปแบบสหกรณ์ และสนับสนุนการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาต่อยอดเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และ (2) **การทำงานเกินเวลาเพิ่มความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต** โดยมีแรงงานไทยราว 5.3 ล้านคน ทำงานตั้งแต่ 55 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป จึงควรกำกับชั่วโมงทำงานให้เป็นไปตามกฎหมาย จัดภาระงานให้เหมาะสม และเพิ่มการคัดกรองความเครียด ภาวะซึมเศร้า และภาวะหมดไฟในการตรวจสุขภาพประจำปีของลูกจ้าง

หนี้ครัวเรือนไตรมาสสอง ปี 2569 มีมูลค่า 16.43 ล้านล้านบาท **ขยายตัวร้อยละ 0.59** จากช่วงเดียวกันของปีก่อน **สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 85.2** แต่คุณภาพสินเชื่อยังคงด้อยลง **สินเชื่อบุคคลธรรมดาที่ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs)** จากข้อมูลเครดิตบูโร มีมูลค่า 1.35 ล้านล้านบาท **คิดเป็นร้อยละ 9.85 ของสินเชื่อรวม** เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.20 ในไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ NPLs ของสินเชื่ออุปโภคบริโภคในระบบธนาคารพาณิชย์มีมูลค่า 1.68 แสนล้านบาท หรือร้อยละ 3.21 ของสินเชื่อรวม ลดลงร้อยละ 4.70 จากการปรับโครงสร้างหนี้ และสินเชื่อที่ค้างชำระ 31-90 วัน (SMLs) หดตัวร้อยละ 0.7 ทั้งนี้ **มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ** คือ (1) **ผู้ประสบอุทกภัยเสี่ยงก่อหนี้ใหม่ซ้ำเติมหนี้เดิม** มีผู้ยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือจากอุทกภัยราว 2.55 ล้านครัวเรือน ซึ่งอาจต้องกู้ยืมเพื่อซ่อมแซมทรัพย์สินในช่วงที่รายได้ลดลง จึงควรระมัดระวังการก่อหนี้เกินจำเป็น ขณะที่มาตรการช่วยเหลือควรคำนึงถึงประเภทและภาระหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้ และระยะเวลาฟื้นตัวของลูกหนี้ และ (2) **การกู้เงินผ่านช่องทางออนไลน์** พบแอปพลิเคชันเงินกู้ที่ไม่ได้จดทะเบียนจำนวนมาก ซึ่งเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตราและทวงหนี้ไม่เป็นธรรม ประชาชนควรตรวจสอบรายชื่อผู้ให้บริการผ่านเว็บไซต์ “เช็กแอปเงินกู้” ของธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนใช้บริการ เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 โดยเฉพาะโรคไข้หวัดใหญ่ ขณะที่**ปัญหาสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นเช่นกัน** โดยมี**ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง** คือ (1) **การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการพลัดตกหกล้มของผู้สูงอายุ** ควรส่งเสริมกิจกรรมทางกายเพื่อป้องกันกล้ามเนื้ออ่อนแรง ปรับสภาพแวดล้อมในบ้านและชุมชนให้ปลอดภัย และปรึกษาแพทย์เพื่อประเมินความเสี่ยงจากโรคประจำตัวและการใช้ยาที่ส่งผลต่อการทรงตัว และ

(2) **การแพร่ระบาดของโรคฝีดาษวานร (Mpox) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** ควรหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่มีอาการผิดปกติทางผิวหนัง ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำควรระมัดระวังเป็นพิเศษ และผู้ที่มีไข้ร่วมกับผื่นหรือตุ่มผิดปกติหลังสัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยควรรีบพบแพทย์เพื่อตรวจยืนยันด้วยวิธี PCR

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ลดลงร้อยละ 0.6 โดยการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 ขณะที่การบริโภคบุหรี่ลดลงร้อยละ 2.6 โดยมี**ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ** คือ (1) **ข้อจำกัดในการกำกับดูแลร้านอาหารที่เน้นจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** และมีการแสดงดนตรี แต่ยังจดทะเบียนเป็นร้านอาหาร จึงไม่มีข้อจำกัดการรับลูกค้าอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าใช้บริการ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเสี่ยงเข้าถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดื่ม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำกับดูแลตามลักษณะกิจการจริง (2) **การจำหน่ายบุหรี่เถื่อนผ่านช่องทางและรูปแบบที่ยากต่อการตรวจจับ** อาทิ ใช้ภาพ AI ใช้เพจที่อำพรางว่าจำหน่ายสินค้าอื่นและโฆษณาที่แสดงเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย จึงควรประสานความร่วมมือกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มในการตรวจสอบและระงับเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย และ (3) **ความเสี่ยงรูปแบบใหม่จากบุหรี่ไฟฟ้าชนิดพอตที่ผสมสารเสพติด** ซึ่งอาจทำให้หมดสติ หรือเสียชีวิตได้ จึงควรเพิ่มความเข้มงวดในการเฝ้าระวังและปราบปราม ควบคู่กับการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คดีอาญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยเพิ่มขึ้นทุกประเภทคดี **การรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนน ผู้ประสบภัยสะสมรวมเพิ่มขึ้น**ร้อยละ 9.5 จากการเพิ่มขึ้นของผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต **ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง** ได้แก่ (1) **ความเสี่ยงจากการขับขี่ของผู้สูงอายุ** ในปี 2569 มีผู้สูงอายุประสบอุบัติเหตุทางถนนสะสม 54,385 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.0 จากปีก่อน โดยร้อยละ 80.6 เป็นผู้ขับขี่เอง อีกทั้ง ยังพบผู้สูงอายุใช้จักรยานสามล้อไฟฟ้าที่ไม่สามารถจดทะเบียนได้ขับขี่บนถนนสาธารณะ และ (2) **การถูกกลั่นแกล้งและคุกคามในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+)** โดยร้อยละ 75.8 เคยถูกล้อเลียน ร้อยละ 57.9 เคยถูกคุกคามทางเพศในชีวิตจริง และร้อยละ 53.4 เคยถูกคุกคามทางเพศออนไลน์ แต่มีเพียง 1 ใน 5 ที่เข้าถึงบริการสุขภาพจิต จึงควรส่งเสริมความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ ควบคู่กับการพัฒนาบริการสุขภาพจิตที่เข้าถึงได้สะดวก ปลอดภัย และไม่เป็นภาระด้านค่าใช้จ่าย

การคุ้มครองผู้บริโภค การร้องเรียนของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 40.7 โดยการร้องเรียนด้านสินค้าและบริการต่อ สคบ. เพิ่มขึ้น ขณะที่การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมต่อสำนักงาน กสทช. ลดลง ทั้งนี้ **มีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง** คือ (1) **ปัญหาการคุ้มครองการเคลมประกันสุขภาพ** ผู้บริโภคบางรายถูกปฏิเสธการเคลมค่ารักษา ได้รับหนังสือทบทวนข้อยกเว้นความคุ้มครองโดยอ้างประวัติการรักษาที่ไม่จริง หรือถูกยกเลิกกรมธรรม์ จึงควรกำกับดูแลการโฆษณาและการเสนอขายให้มีข้อมูลชัดเจน ไม่ให้เข้าใจผิด และ (2) **การเปลี่ยนแปลงโปรโมชัน/แพ็กเกจอินเทอร์เน็ตโดยไม่แจ้งล่วงหน้า** ทำให้ผู้บริโภคได้รับบริการหรือมีค่าใช้จ่ายไม่ตรงตามที่ตกลง โดยอาจไม่ทันสังเกตค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่ม ผู้บริโภคจึงควรตรวจสอบโปรโมชันและค่าบริการ พร้อมเก็บหลักฐานการสมัครและการชำระเงิน

Fertility Tourism กับตลาดการท่องเที่ยวในประเทศไทย

การท่องเที่ยวเพื่อรับบริการด้านการเจริญพันธุ์ (Fertility Tourism) มีแนวโน้มขยายตัว จากการมีบุตรช้าลงและปัญหาภาวะมีบุตรยากที่กระทบต่อประชากร 1 ใน 6 ของโลก โดยคาดว่าตลาดดังกล่าวของโลกจะมีมูลค่า 6.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2573 นับเป็นโอกาสของไทยในการพัฒนาบริการเพื่อดึงดูดผู้รับบริการจากต่างประเทศและสร้างรายได้ให้ประเทศ เนื่องจากไทยมีจุดแข็งทั้งบริการคุณภาพในราคาที่แข่งขันได้ ความพร้อมในการรองรับผู้ป่วยต่างชาติ และกฎระเบียบที่เปิดกว้างกว่าประเทศคู่แข่งบางแห่ง ในปี 2568 ตลาดบริการรักษาภาวะมีบุตรยากของไทยมีมูลค่าราว 6.1 พันล้านบาท โดยผู้รับบริการชาวต่างชาติมีสัดส่วนร้อยละ 30.0

แต่สร้างรายได้ถึงร้อยละ 45.0 ของมูลค่าตลาด เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูงกว่าคนไทยเกือบเท่าตัว จากบริการเสริมในแพ็กเกจการรักษา เช่น ล่าม รถรับส่ง ค่านายหน้า อีกทั้ง ยังมีค่าที่พัก อาหาร และการเดินทางระหว่างพำนักรักษาราว 1-3 สัปดาห์ต่อรอบ

อย่างไรก็ตาม Fertility Tourism ยังมีความเสี่ยงที่ไม่ควรมองข้าม ได้แก่ (1) การเข้าถึงบริการของคนไทย การขยายตลาดชาวต่างชาติอาจเพิ่มการแย่งชิงบุคลากรและดันค่าบริการให้สูงขึ้น ในช่วงที่ความต้องการใช้บริการของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากนโยบายส่งเสริมการมีบุตร และ (2) ข้อจำกัดด้านกฎหมายของบริการข้ามพรมแดน ซึ่งยังไม่ครอบคลุมการจัดการตัวอ่อนแช่แข็งกรณีคู่สมรสหย่าร้าง ยังไม่รับรองสิทธิของเด็กในการทราบตัวตนผู้บริจาค และยังพบขบวนการตั้งครรภ์แทนเชิงพาณิชย์ข้ามชาติ ดังนั้น ไทยควรให้ความสำคัญกับ (1) การผลิตแพทย์เฉพาะทาง และกำหนดมาตรฐานการเปิดเผยผลการรักษาให้ผู้รับบริการเปรียบเทียบได้ (2) การปรับปรุงกฎหมาย และ (3) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานพยาบาลรัฐและเอกชน เพื่อให้การเติบโตของตลาดไม่ลดโอกาสเข้าถึงบริการของคนไทย

กากอุตสาหกรรม : จากของเสียในโรงงานสู่ต้นทุนที่สังคมต้องร่วมจ่าย

ประเทศไทยมีกากอุตสาหกรรมเฉลี่ยปีละ 24.5 ล้านตัน ในช่วงปี 2559-2568 โดยกากอันตรายเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.8 เป็น 1.5 ล้านตัน อย่างไรก็ดี ปัญหาการลักลอบทิ้งกากยังเกิดขึ้นต่อเนื่อง สะท้อนช่องว่างของระบบกำกับดูแล ได้แก่ (1) ต้นทุนการจัดการสูงแต่บทลงโทษต่ำ ผู้ก่อกำเนิดกากบางรายจึงเลือกกำจัดกากโดยไม่บำบัด (2) ระบบ E-Fully Manifest ไม่สามารถเชื่อมโยงปริมาณกากตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางได้ จึงตรวจสอบได้ยากว่ากากถูกกำจัดจริงเท่าใด และกิจการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงานยังอยู่นอกระบบกำกับดูแล (3) โรงงานที่บำบัดและเผาทำลายของเสียอันตรายได้มีสัดส่วนน้อยและกระจุกตัวในบางพื้นที่ ทำให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ห่างไกลมีต้นทุนขนส่งสูง และ (4) โรงงานรับจัดการกากยังไม่มีการจำแนกประเภทย่อยตามวิธีจัดการที่ชัดเจน ทำให้การอนุญาตและกำกับดูแลตามลักษณะกิจการและระดับความเสี่ยงทำได้ยาก

การจัดการกากที่ไม่ถูกต้องสร้างต้นทุนต่อสังคม 3 ด้าน ได้แก่ *สุขภาพ* จากความเสี่ยงในการสัมผัสสารพิษและโลหะหนักที่ปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม *วิถีชีวิต* จากข้อจำกัดในการเข้าถึงน้ำสะอาด อาหารปลอดภัย และ *เศรษฐกิจและการคลัง* จากความเสียหายต่อภาคการผลิตและภาระงบประมาณภาครัฐในการจัดการและฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน

ต่างประเทศมีแนวทางที่ไทยสามารถนำมาปรับใช้ได้ โดย *สหรัฐอเมริกา* กำหนดให้สถานที่จัดการกากส่งเอกสารกำกับการขนส่งเข้าสู่ระบบและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ พร้อมจัดเก็บภาษีสารเคมีจากผู้ผลิตและผู้นำเข้าเพื่อนำไปใช้ฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน ขณะที่ *ญี่ปุ่น* กำหนดบทลงโทษในระดับสูง รวมทั้งจัดตั้งกองทุนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมเพื่อจัดการปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ไทยอยู่ระหว่างผลักดันการแก้ไข พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 และเสนอร่าง พ.ร.บ. จัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. .... เพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลและกำหนดบทลงโทษ อย่างไรก็ดี ควรเร่งดำเนินการเพิ่มเติม โดย (1) พัฒนาระบบติดตามกากตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ (2) ส่งเสริมการลงทุนในโรงงานบำบัดและกำจัดกากในพื้นที่ที่ยังขาดแคลน ผ่านสิทธิประโยชน์หรือการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน และ (3) สนับสนุนนวัตกรรมเพื่อลดต้นทุนการจัดการกากอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน

นโยบายที่อยู่อาศัยจะเปลี่ยนไปอย่างไร เมื่อการเช่ากลายเป็นวิถีชีวิต

การเช่าที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มเป็นรูปแบบการอยู่อาศัยระยะยาวของคนไทยมากขึ้น สัดส่วนครัวเรือนเช่าเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.7 ในปี 2558 เป็นร้อยละ 20.4 ในปี 2568 ประกอบกับอัตราการปฏิเสธสินเชื่อที่อยู่อาศัยในครึ่งแรกของปี 2569 สูงถึงร้อยละ 44.9 และผู้ที่ไม่มีแผนซื้อที่อยู่อาศัยใน 5 ปีข้างหน้า เพิ่มขึ้นจาก

ร้อยละ 47.0 ในปี 2568 เป็นร้อยละ 56.0 ในปี 2569 แม้ว่าครัวเรือนเช่าส่วนใหญ่มีภาระค่าเช่าอยู่ในระดับที่รับได้ แต่ยังมีความเปราะบางทางการเงินสูง โดยมีเพียงร้อยละ 11.1 ที่มีเงินออมสำรองเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายฉุกเฉินอย่างน้อย 6 เดือน ส่งผลให้เผชิญความท้าทายสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) ครัวเรือนที่หัวหน้าอยู่ในวัยสร้างครอบครัว (30-39 ปี) เกือบครึ่งยังต้องเช่าที่อยู่อาศัย เนื่องจากราคาที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายได้ ทำให้เก็บเงินดาวน์ได้ยาก (2) ครัวเรือนเช่าที่พึ่งพารายได้จากงานบริการ งานการผลิต และงานใช้แรงงานเป็นหลัก มีความเสี่ยงสูญเสียที่อยู่อาศัยหากขาดรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีหลักประกันรายได้รองรับ และ (3) ครัวเรือนเช่าที่มีผู้สูงอายุเป็นหัวหน้าครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีภาระค่าเช่าเมื่อเทียบกับรายได้ในระดับสูง โดยเฉพาะกลุ่มที่อาศัยอยู่ตามลำพัง

อย่างไรก็ดี นโยบายที่อยู่อาศัยของไทยยังไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับผู้เช่าระยะยาว มาตรการส่วนใหญ่เน้นสินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยซึ่งต้องมีรายได้สม่ำเสมอ และโครงการของรัฐจำนวนมากตั้งอยู่ไกลแหล่งงาน ขณะที่ต่างประเทศใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น *สิงคโปร์* ให้ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยเช่าที่อยู่อาศัยของรัฐในราคาที่เหมาะสม ควบคู่กับการให้ออมเงินภาคบังคับเพื่อนำมาซื้อที่อยู่อาศัย *อินเดีย* นำอาคารรัฐที่ว่างมาปรับปรุงเป็นที่พักให้เช่าราคาประหยัดสำหรับแรงงานย้ายถิ่น และออกกฎหมายต้นแบบที่จำกัดเงินประกันไม่เกินค่าเช่า 2 เดือน และกำหนดให้แจ้งล่วงหน้าก่อนขึ้นค่าเช่า ขณะที่ *ญี่ปุ่น* มีระบบ Housing Safety Net ที่สนับสนุนค่าปรับปรุงห้อง ค่าเช่า และค่าค้ำประกันแก่เจ้าของห้องเช่าที่ยินดีรับผู้สูงอายุและผู้มีรายได้น้อย ประเทศไทยจึงควร (1) ส่งเสริมการเปลี่ยนจากผู้เช่าสู่การเป็นเจ้าของ ผ่านโครงการเช่าเพื่อเป็นเจ้าของ (Rent-to-Own) และการนำประวัติการชำระค่าเช่ามาประกอบการพิจารณาสินเชื่อ (2) นำอาคารและที่ดินของรัฐที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์มาพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัยให้เช่าในราคาที่เหมาะสม โดยเน้นทำเลใกล้แหล่งงานและระบบขนส่งสาธารณะ และ (3) คุ้มครองสิทธิของผู้เช่าและมีกลไกช่วยเหลือค่าเช่าระยะสั้นเมื่อรายได้หยุดชะงัก

PISA 2025 กับการอ่านของเด็กไทย

คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยใน PISA 2025 เพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน แต่คะแนนการอ่านที่ 392 คะแนน ยังอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้ง นักเรียนไทยร้อยละ 59.3 มีสมรรถนะการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน โดยยังไม่สามารถระบุใจความสำคัญของข้อความหรือเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านกับความรู้เดิมได้ ปัญหานี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะเด็กยากจน แม้นักเรียนกลุ่มฐานะต่ำสุดจะอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐานถึงร้อยละ 67.0 แต่กลุ่มฐานะดีที่สุดก็ยังมีถึงร้อยละ 38.1 ที่อ่านต่ำกว่าพื้นฐาน สะท้อนว่าปัจจัยอื่น เช่น คุณภาพการเรียนการสอนและการส่งเสริมการอ่านในครอบครัวมีส่วนสำคัญ

นอกจากนี้ พฤติกรรมของเด็กรุ่นใหม่อาจทำให้ปัญหาการอ่านรุนแรงขึ้นในอนาคต โดยเด็กไทยอายุ 0-1 ปี ร้อยละ 27.0 ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แล้ว ขณะที่งานศึกษาพบว่า เด็กในช่วงอายุ 1 ปี ที่ใช้หน้าจอวันละ 4 ชั่วโมงขึ้นไป มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการด้านการสื่อสารล่าช้าเมื่ออายุ 2 ปี มากกว่าเด็กที่ใช้หน้าจอไม่ถึงวันละ 1 ชั่วโมง ถึง 4.8 เท่า ซึ่งพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เป็นพื้นฐานของการอ่านเพื่อความเข้าใจในระยะต่อไป สำหรับกลุ่มนักเรียนพบว่า ร้อยละ 42.0 ใช้ AI สรุปเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายให้อ่าน สูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD ที่ร้อยละ 29.7 ซึ่งอาจทำให้ขาดโอกาสฝึกอ่านและคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง

แม้ไทยจะมีนโยบายส่งเสริมการอ่านตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงประถมศึกษา แต่ยังคงมีข้อจำกัด ทั้งผลการประเมินการอ่าน (RT) ชั้น ป.1 และการทดสอบระดับชาติ (NT) ชั้น ป.3 ที่ยังไม่เชื่อมโยงกับการช่วยเหลือเด็กที่อ่านไม่คล่อง การติดตามผลที่ยังนับจำนวนกิจกรรมมากกว่าวัดว่าเด็กอ่านได้ดีขึ้นหรือไม่ และยังไม่มีแนวทางการใช้ AI ในการเรียนที่ชัดเจน ขณะที่ต่างประเทศมีนโยบายยกระดับทักษะการอ่านที่ประสบความสำเร็จ อาทิ *สวีเดน* ลดการพึ่งพาอุปกรณ์ดิจิทัล และเพิ่มเวลาอ่านหนังสือเล่มและเขียนด้วยมือ *สิงคโปร์* ส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านผ่านกิจกรรมอาสาสมัครเล่านิทานในชุมชน และรณรงค์ให้ประชาชนอ่านหนังสือวันละ 15 นาที

พร้อมสะสมแต้มแลกรับรางวัล และ *นิวซีแลนด์* ใช้แนวทาง Better Start Literacy Approach สอนการอ่านอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนและประเมินความก้าวหน้าของเด็กเพื่อปรับการสอนรายบุคคล

ดังนั้น การยกระดับทักษะการอ่านของเด็กไทยควร (1) ใช้ผลประเมิน RT และ NT คัดกรองและจัดการสอนเสริมให้เด็กที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์ (2) ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ปฐมวัย ผ่านการจัดหาหนังสือในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและห้องสมุดชุมชน และ (3) กำหนดแนวทางการใช้หน้าจอสำหรับเด็กเล็กตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก พร้อมส่งเสริมให้ครูและนักเรียนรู้เท่าทันการใช้ AI เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้

ตัวชี้วัดภาวะสังคม

องค์ประกอบหลัก	2567 ทั้งปี	2568 ทั้งปี	2567				2568				2569		
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
1. การมีงานทำ[1/]													
กำลังแรงงาน (พันคน)	40,356.6	40,130.82	40,226.4	40,178.1	40,484.1	40,537.7	40,085.09	40,114.4	40,196.3	40,127.5	41,912.3	42,160.1	42,592.1
% YOY	-0.22	-0.56	-0.14	-0.31	-0.12	-0.34	-0.35	-0.16	-0.71	-1.01	4.56	5.10	5.96
การมีงานทำ (พันคน)	39,806.4	39,624.6	39,579.0	39,500.7	40,039.5	40,106.2	39,383.3	39,510.0	39,852.1	39,752.8	41,194.5	41,510.7	42,133.6
% YOY	-0.26	-0.46	-0.13	-0.45	-0.13	-0.36	-0.49	0.02	-0.47	-0.88	4.60	5.06	5.72
ผู้ว่างงาน (พันคน)	402.2	327.8	407.7	429.1	413.9	358.2	357.7	365.5	307.5	280.5	393.1	400.9	434.9
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.00	0.81	1.01	1.07	1.02	0.88	0.89	0.91	0.76	0.70	0.94	0.95	1.02
การทำงานต่ำระดับ (พันคน)	192.3	155.4	191.5	162.4	191.9	223.6	176.3	155.9	142.6	146.6	185.9	185.7	204.7
2. หนี้ครัวเรือน[2/]													
มูลค่าหนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	16.45	16.47	16.37	16.36	16.37	16.45	16.35	16.34	16.35	16.47	16.44	16.43	N/A
% YOY	0.21	0.12	2.40	1.55	0.82	0.21	-0.35	-0.31	-0.12	0.12	0.57	0.59	N/A
สัดส่วนต่อ GDP (ร้อยละ)	88.1	86.8	90.4	89.4	88.6	88.1	86.8	86.5	86.5	86.8	86.0	85.2	N/A
NPLs[3/] (ล้านล้านบาท)	1.22	1.31	1.09	1.16	1.20	1.22	1.19	1.24	1.29	1.31	1.25	1.35	N/A
% YOY	16.4	7.6	14.9	12.2	14.1	16.4	8.7	6.9	7.6	7.6	5.2	8.9	N/A
สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	8.94	9.59	8.01	8.48	8.78	8.94	8.78	9.11	9.45	9.59	9.20	9.85	N/A
3. สุขภาพและการเจ็บป่วย													
3.1 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย)[4/]													
หัด	1,868	1,137	543	136	504	685	389	352	212	184	153	123	133
ไข้กาฬหลังแอ่น	11	21	2	2	3	4	2	0	6	13	6	6	5
ไข้สมองอักเสบ	967	1,572	316	216	242	193	312	435	413	412	369	399	428
อหิวาตกโรค	4	7	2	0	0	2	1	0	4	2	3	7	6
มือ เท้า และปาก	89,794	112,474	15,957	7,847	49,610	16,380	10,684	13,004	68,510	20,276	8,534	9,626	61,092
บิด	1,823	2,072	485	373	533	432	506	598	556	412	456	488	438
ปอดอักเสบ	398,201	459,138	96,395	75,975	115,246	110,585	138,418	97,040	103,517	120,163	97,084	77,596	85,282
ฉี่หนู	4,187	5,115	767	732	1,348	1,340	782	955	1,287	2,091	855	1,026	1,483
ไข้เลือดออก	103,601	57,653	24,131	17,702	42,328	19,440	7,236	15,036	24,918	10,463	4,635	7,147	16,490
ไข้หวัดใหญ่	650,931	1,174,455	121,074	99,895	220,228	209,734	267,952	130,683	217,452	558,368	159,855	43,448	263,221
พิษสุนัขบ้า	3	7	0	1	2	0	4	2	1	0	2	3	2
3.2 อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญต่อประชากร 100,000 คน[5/]													
ความดันโลหิตสูง	13.2	N/A	ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายไตรมาส										
หัวใจขาดเลือด	33.3	N/A											
หลอดเลือดสมอง	59.5	N/A											
เบาหวาน	21.2	N/A											
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	133.2	N/A											
4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน[6/]													
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	19,233	19,345	4,553	4,471	5,237	4,972	5,102	4,906	4,903	4,434	4,863	5,280	4,955
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ (คดี)	70,595	78,238	15,491	15,515	20,776	18,813	19,894	18,523	21,501	18,320	17,240	20,506	22,170
คดียาเสพติด (คดี)	357,096	418,558	81,203	84,142	95,511	96,240	92,638	97,783	112,279	115,858	118,313	118,613	112,621
การรับแจ้งผู้ประสบภัยสะสมรวม[7/] (ราย)	869,232	874,026	224,121	203,848	212,637	228,626	225,919	204,797	215,580	227,730	235,726	220,333	236,157
ผู้เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุจราจรทางบก (ราย)	14,173	12,428	3,748	3,450	3,131	3,844	3,408	3,080	2,716	3,224	3,488	3,133	2,870
5. การคุ้มครองผู้บริโภค													
5.1 จำนวนเรื่องร้องเรียน[8/] (ราย)													
กรณีโฆษณา	2,594	2,748	807	397	742	648	788	674	530	756	697	489	303
กรณีฉลาก	2,860	3,288	584	533	886	857	911	850	664	863	788	874	372
กรณีสัญญา	2,172	2,542	467	420	686	599	625	666	469	782	560	501	506
กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	2,793	4,293	609	600	711	873	1,418	744	1,258	873	1,247	1,669	2,367
กรณีอื่น ๆ	14,989	22,834	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310	5,603	6,315	6,606	6,094	8,394	9,649
5.2 จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่าน กสทช.[9/] (ราย)	1,460	1,540	414	340	311	395	394	367	449	330	425	415	428

ที่มา:
[1/] รายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
[2/] ธนาคารแห่งประเทศไทย
[3/] บริษัท ข้อมูลเครดิตบูโรแห่งชาติ จำกัด
[4/] สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
[5/] สถิติสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และเว็บไซต์ของ สสส.
[6/] ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
[7/] รายงานสถิติการใช้สิทธิ พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (Thai RSC)
[8/] สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี
[9/] สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)